

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2022 M. SAUSIO 1 D.–2022 M. SAUSIO 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovų dalyvavimo savivaldybių priešgaisrinių tarnybų personalo vertinime .....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl individualių bylų nagrinėjančio administracinio teismo teisėjo (teisėjų kolegijos) teisės šioje byloje atlikti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą .....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl vietos savivaldos institucijos pareigos su kompetentingomis valstybinės valdžios institucijomis suderinti savo teritorijoje nustatomus griežtesnius už valstybinius aplinkosaugos normatyvus.....</i>	<i>6</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	6
<i>Dėl termino piliečių parašų rinkimui dėl Piliečių referendumo iniciatyvos pratęsimo .....</i>	<i>7</i>
<i>Dėl likviduojamos politinės partijos teisės aukoti kandidatų kampanijoms .....</i>	<i>8</i>
6. SVEIKATOS APSAUGA	8
<i>Dėl vaistininko profesinės kvalifikacijos pripažinimui keliamų reikalavimų.....</i>	<i>8</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	10
<i>Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, išduoto studijų aukštojoje mokykloje tikslu, panaikinimo neteisėtumo, kai toje pačioje mokymo įstaigoje pakeičiama studijų programa .....</i>	<i>10</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	11
<i>Dėl mokesčių administratoriaus pareigos mokėtiną mokesť apskaičiuoti Mokesčių administravimo įstatymo 70 straipsnyje „Mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą“ nustatyta tvarka, kai pelno mokesčio mokėtojas leidžiamiems atskaitymams priskyrė sąnaudas, kurias pagrindžiantis dokumentas pripažintas neturintiu juridinės galios .....</i>	<i>11</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsiradusią DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	11
<i>Dėl žalos, siejamos su nepagrįstai nustatytu asmens apsvaigimu, atlyginimo .....</i>	<i>12</i>
34. TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖ	12
<i>Dėl nealkoholinio alaus reklamos .....</i>	<i>12</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	14
<i>Dėl darbdavio pareigos sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.....</i>	<i>14</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	15
42. ADMINISTRACINIO PROCESO KLAUSIMAI	15
<i>Dėl galimybės skųsti teismo sprendimą dėl bylos medžiagos viešumo.....</i>	<i>15</i>
53. BYLOS NUTRAUKIMAS	16
<i>Dėl institucijos atsakymo į pareiškėjo prašymą ginčijimo.....</i>	<i>16</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VŠĮ	Viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovų dalyvavimo savivaldybių priešgaisrinių tarnybų personalo vertinime

Pareiškėjas Lietuvos Respublikos Seimo narys kreipėsi į LVAT su pareiškimu, kurį vėliau patikslino, prašydamas ištirti, ar:

1) Konstitucijos 120 straipsnio 2 daliai, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punktui, Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁶ straipsnio 2 daliai neprieštarauja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2016 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1-420 patvirtinto Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos reikalavimų darbuotojų kvalifikacijai, šių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo ir periodiškumo tvarkos aprašo (toliau – Kvalifikacijos aprašas) (2021 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. 1-489 redakcija) 17 punkto nuostata „SPT darbuotojų teorines žinias ir praktinius įgūdžius tikrina įstaigos vadovas kartu su pakviestu VPGT atstovu (toliau – tikrinantieji asmenys). VPGT atstovą deleguoja departamento teritorinis struktūrinis padalinys“;

2) Konstitucijos 120 straipsnio 2 daliai, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punktui, Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁵ straipsnio 9 daliai neprieštarauja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2016 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 1-359 patvirtinto Asmenų, priimamų į savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų pareigas, ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų fizinio parengtumo reikalavimų ir šių asmenų atitikties fizinio parengtumo reikalavimams tikrinimo tvarkos aprašo (toliau – Fizinio parengtumo aprašas) (2021 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. 1-493 redakcija) 9 punkto nuostatos „Į SPT komisijos sudėtį turi būti įtraukti valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos (toliau – VPGT) atstovai, kuriuos deleguoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – departamentas) teritoriniai struktūriniai padaliniai“, „Tikrinant SPT testuojamų asmenų fizinį parengtumą turi dalyvauti ne mažiau kaip du komisijos nariai, vienas iš jų turi būti VPGT atstovas“.

Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁵ straipsnyje nustatyta, kad: „Asmenų, priimamų į savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų pareigas, ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų fizinio parengtumo atitiktį fizinio parengtumo reikalavimams tikrina ir asmenų, priimamų į savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų pareigas, įvadinčius mokymus ir egzaminų laikymą organizuoja savivaldybių priešgaisrinės tarnybos (9 p.). Asmenų, priimamų į Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų pareigas, ir Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų fizinio parengtumo atitiktį fizinio parengtumo reikalavimams tikrina ir asmenų, priimamų į Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų pareigas, įvadinčius mokymus ir egzaminų laikymą organizuoja Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (10 p.)“. Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁶ straipsnio 2 dalyje įtvirtinta taisyklė, kad „Savivaldybės priešgaisrinės tarnybos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą organizuoja savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, o Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų – Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba“.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Priešgaisrinės saugos įstatymo nuostatos leidžia teigti, jog priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistema yra vieninga, sudaranti darnią funkcinę, organizacinių ir teisinių priemonių sistemą, todėl savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, kaip šios vieningos sistemos grandžių, turinčių funkcinis-organizacinius skirtumus, tačiau įgyvendinančių bendrus priešgaisrinės saugos užtikrinimo tikslus, vieningo požiūrio į darbuotojų kvalifikacijos ir fizinės parengties reikalavimų įgyvendinimą visos valstybės mastu užtikrinimas yra poreikis, tiesiogiai kylantis iš priešgaisrinės saugos užtikrinimo tikslų. Todėl, apskritai, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovų dalyvavimas SPT darbuotojų kvalifikacijos tikrinimo ir fizinio parengtumo vertinimo procese yra tikslingas. Tačiau tam tikrų veiksmų faktinis tikslingumas negali paneigti iš teisinio reguliavimo kylančių šiai bylai aktualiams teisiniams santykiams taikomų taisyklių bei pateisinti plečiamą tokių taisyklių aiškinimą.

Teismo sprendime konstatuotas ginčijamo teisinio reguliavimo neteisėtumas dėl juo pažeisto teisės aktų hierarchijos principo, t. y. prieštaravimo aukštesnės galios teisės akte – Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁵ straipsnio 9 dalyje ir 18⁶ straipsnio 2 dalyje – įtvirtintam teisiniam reguliavimui. Nurodytose įstatymo nuostatose įtvirtintas teisinis reguliavimas nesuponuoja, kad SPT darbuotojų kvalifikacijos tikrinimo ir fizinio

parengtumo vertinimo procese Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovai turėtų teisę ir / ar pareigą dalyvauti su sprendžiamojo balso teise. Įstatyme yra įtvirtinta aiškaus SPT ir VPGT darbuotojų kvalifikacijos tikrinimo bei fizinės parengties vertinimo funkcijų atskyrimo taisyklė, kuria remiantis SPT darbuotojų kvalifikaciją tikrina ir fizinį parengtumą vertina savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, o VPGT darbuotojų – Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba.

Išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad Kvalifikacijos aprašo 17 punkto dalis, kuria nustatyta, jog SPT darbuotojų teorines žinias ir praktinius įgūdžius tikrina ir pakviestas VPGT atstovas (ne tik įstaigos vadovas), bei ta dalis, kuria nustatyta, kad VPGT atstovą deleguoja departamento teritorinis struktūrinis padalinys, prieštarauja Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁶ straipsnio 2 daliai; Fizinio parengtumo aprašo 9 punkto dalis, kuria nustatyta, jog į SPT komisijos, kuri tikrina savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų fizinį parengtumą, sudėtį turi būti įtraukti valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovai, kuriuos deleguoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos teritoriniai struktūriniai padaliniai, ir ta dalis, kuria nustatyta, kad tikrinant SPT testuojamų asmenų fizinį parengtumą turi dalyvauti ne mažiau kaip du komisijos nariai, vienas iš komisijos narių turi būti VPGT atstovas, prieštarauja Priešgaisrinės saugos įstatymo 18⁵ straipsnio 9 daliai.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. sausio 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1-415/2022

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00074-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 4.1

[Prieiga internete](#)

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl individualių bylų nagrinėjančio administracinio teismo teisėjo (teisėjų kolegijos) teisės šioje byloje atlikti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas ginčas dėl savivaldybės įmonės Vilniaus atliekų sistemos administratoriaus rašto (toliau – Raštas), kuriuo buvo atsakyta į pareiškėjo pretenziją dėl mokėtinos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio. Pirmosios instancijos teismui pateiktame skunde pareiškėjas, be kita ko, prašė ištirti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-818 patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų (toliau – Nuostatai) atitinkamų nuostatų teisėtumą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas sprendimu pripažino, kad Nuostatų 35 punktas bei 3 priedas ta apimtimi, kuria nustatyta, jog kintamoji rinkliavos dedamoji taikoma apskaičiuojant rinkliavą pagal atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) normą, t. y. nenumatant galimybės atliekų turėtojams šią rinkliavą mokėti pagal deklaruojamą faktiškai susidariusių atliekų kiekį, nuo 2019 m. sausio 1 d. prieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalyje nustatytiems proporcingumo bei „teršėjas moka“ principams bei Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių 31 punktui, taip pat panaikino Raštą ir įpareigojo atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo pretenziją.

LVAT teisėjų kolegija pirmiausia priminė, kad administracinio teismo teisėjas, dalyvavęs priimant nutartį pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą, negali dalyvauti iš esmės nagrinėjant norminio administracinio akto teisėtumo bylą. Įsiteisėjus administracinio teismo sprendimui, kuriuo išspręstas norminio administracinio akto teisėtumo klausimas, administracinis teismas nutartimi atnaujina sustabdytos individualiosios bylos nagrinėjimą ir sprendžia ją iš esmės (ABTĮ 113 str. 4 d.). Pažymėta, kad pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad nėra pagrindo atmesti pareiškėjo prašymą ištirti norminio administracinio akto, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, teisėtumą, privalėjo sustabdyti individualiosios bylos nagrinėjimą ir, jeigu tokio akto teisėtumo tyrimas priskirtas jo kompetencijai, nuspręsti pradėti tyrimą.

Atsižvelgdama į tai, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pažeidė ABTĮ 113 straipsnyje įtvirtintas nuostatas ir dėl tokio pažeidimo galėjo būti neteisingai išspręsta byla. Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota šiam teismui nagrinėti iš naujo.

2022 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3283-789/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03018-2019-7

Procesinio sprendimo kategorija 12.18.2

[Prieiga internete](#)

Dėl vietos savivaldos institucijos pareigos su kompetentingomis valstybinės valdžios institucijomis suderinti savo teritorijoje nustatomus griežtesnius už valstybinius aplinkosaugos normatyvus

Apžvelgiamoje norminėje byloje buvo nagrinėjamas Vyriausybės atstovo prašymas ištirti, ar Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. T-174 patvirtintų Joniškio rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių (toliau – Taisyklės) 40.4–40.6 ir 40.10 papunkčiai, be kita ko, atitinka Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 2 dalį ir 7 dalies 8 punktą, pagal kurį vietos savivaldos institucijos, nustatydamos savo teritorijoje griežtesnius už valstybinius normatyvus, privalo jas suderinti su valstybinius normatyvus patvirtinusiomis valstybės institucijomis.

Šiose Taisyklių nuostatose buvo įtvirtinti mėšlo ir srutų kaupimo ir naudojimo reikalavimai¹, kurie buvo griežtesni nei nustatyti aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 patvirtintame Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše (toliau – Aprašas), ir kurie nebuvo suderinti su Žemės ūkio ministerija bei Aplinkos ministerija.

Regionų apygardos administracinis teismas 2021 m. kovo 23 d. sprendimu Taisyklių 40.4–40.6 ir 40.10 papunkčius pripažino prieštaraujančiais Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 2 daliai ir 6 straipsnio 7 dalies 8 punktui.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi aktualų teisinį reguliavimą, padarė išvadą, kad pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 8 punktą savivaldybės taryba, siekdama Taisyklėse įtvirtinti griežtesnius mėšlo ir srutų kaupimo ir naudojimo reikalavimus, turi tai suderinti su Aprašą patvirtinusiomis valstybės institucijomis – Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija.

Pripažinta, kad Taisyklių 40.4–40.6 ir 40.10 papunkčiuose įtvirtinti reikalavimai buvo griežtesni už valstybinius normatyvus, nustatytus Apraše. Todėl, vadovaujantis Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 8 punktu, Taisyklių nuostatos, nustatančios griežtesnius reikalavimus, turėjo būti suderintos su minėtomis institucijomis. Šiuo klausimu LVAT priminė, kad sąvoka „suderinimas“ reiškia susitarimą, kuriam yra reikalinga abiejų šalių valia, ir nesant bent vienos šalies valios, toks susitarimas negalimas.

Byloje nebuvo duomenų, kad atsakovas Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai būtų pateikęs derinti tokio turinio Taisyklių 40.4–40.6 ir 40.10 papunkčius. Teisėjų kolegija nesutiko su atsakovo teiginiais, kad sprendimo projekto, kuriuo buvo atsižvelgta į derinančių institucijų rekomendacijas ir kurios buvo įgyvendintos, pateikimas institucijoms yra tik papildomas formalus veiksmas. Nagrinėtu atveju nustatyta, kad Taisyklių projekto, kuris buvo pateiktas derinti Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai, turinys ir patvirtintų Taisyklių turinys skyrėsi. Atitinkamai LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė pripažinti, jog Taisyklių 40.4–40.6 ir 40.10 papunkčiai prieštarauja Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 2 daliai ir 6 straipsnio 7 dalies 8 punktui.

2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3253-789/2021

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-02565-2020-8

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.2; 14.6

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.5. Referendumas

---

¹ Laistyti srutas arba tręšti skystuoju mėšlu žemės ūkio paskirties sklypus galima esant kuo mažesniai vėjo greičiui, ne aukštesnei nei 20°C oro temperatūrai, vėjui pučiant nuo labiausiai apgyvendintos vietovės (40.4 papunktis); draudžiama skystuoju mėšlu ir (ar) srutomis tręšti šeštadieniais, sekmadieniais, valstybinių švenčių dienomis be seniūno rašytinio sutikimo (40.5 papunktis); draudžiama skystuoju mėšlu ir (ar) srutomis tręšti kitomis, nei taisyklių 40.5 papunktyje nurodytomis dienomis, arčiau kaip per 100 m nuo gyvenamojo namo be gyventojų rašytinio sutikimo ir arčiau kaip per 1000 m nuo didesnės kaip 5 kv. km ploto gyvenvietės ar arčiau kaip per 500 m nuo kitų gyvenviečių be seniūno rašytinio sutikimo (40.6 papunktis); paskleistas ant ariamos žemės skystasis mėšlas ir (ar) srutos, siekiant mažinti nemalonių kvapų išsiskyrimą, turi būti įterpiamos į dirvožemį kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per 12 val. (40.10 papunktis).

Dėl termino piliečių parašų rinkimui dėl Piliečių referendumo iniciatyvos pratęsimo

Pareiškėjo Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės (toliau – Iniciatyvinė grupė) atstovai (toliau – pareiškėjai) kreipėsi į LVAT, prašydami, be kita ko, pratęsti LVAT 2021 m. liepos 14 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. R-11-552/2021 (toliau – LVAT sprendimas) nustatytą terminą piliečių parašų rinkimui dėl Piliečių referendumo iniciatyvos, įregistruotos 2021 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu Nr. Sp-170; įpareigoti atsakovą Vyriausiąją rinkimų komisiją (toliau – atsakovas, VRK, Komisija) priimti sprendimą dėl papildomo LRT Televizijos ir LRT Radijo laiko suteikimo Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės vykdomai veiklai ir susidariusiai išskirtinei situacijai pristatyti.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad šioje byloje teismui teko konstitucinė pareiga *ad hoc* (šiuo atveju) spręsti dėl teisės spragos laikino suregulavimo iki Lietuvos Respublikos Seimas priims Referendumo įstatymą.

Terminas piliečių parašų rinkimui dėl Piliečių referendumo iniciatyvos buvo nustatytas LVAT 2021 m. liepos 14 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. R-11-552/2021. VRK 2021 m. liepos 1 d. sprendimu Nr. Sp-172 nusprendė neišduoti piliečių parašų rinkimo lapų ir nesukurti VRK informacinėje sistemoje prieigos prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo.

Nors VRK buvo įpareigota išduoti Piliečių referendumo iniciatyvinei grupei parašų rinkimo lapus ir sukurti prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo LVAT 2021 m. liepos 14 d. sprendimu, tačiau LVAT 2021 m. rugsėjo 2 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. P-60-815/2021 buvo atnaujintas procesas administracinėje byloje Nr. R-11-552/2021 ta apimtimi, kuria nuspręsta dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos rinkimų teisę turinčių piliečių teisės inicijuoti referendumą įgyvendinimo. Atnaujinus procesą byla buvo išnagrinėta 2021 m. spalio 20 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. R-14-1062/2021, kuria 2021 m. liepos 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-11-552/2021 paliktas nepakeistas, tik pašalinta dalis sprendimo motyvų. Vadinasi, iki 2021 m. spalio 20 d. nutarties priėmimo buvo susiklosčiusi padėtis, kurioje nebuvo užbaigtas teisminis ginčo nagrinėjimas dėl piliečių referendumo iniciatyvinės grupės teisės inicijuoti referendumą įgyvendinimo.

Teisiniu neapibrėžtumu pasižymėjusi teisinė situacija įpareigojo teismą taikyti iš Konstitucijos kylančias pareigas vykdyti teisingumą, kuris niekaip nedera su pateisinimu tokios teisinės padėties, kai referendumo iniciatyvinei grupei sudaroma tik teisė įgyvendinimo regimybė, o ne užtikrinamas pilnavertis jos realizavimas. Todėl teisėjų kolegija priėjo prie išvados, kad referendumo iniciatyvos grupei turi būti pratęstas 6 mėnesių terminas piliečių iniciatyvos teisei paskelbti referendumą įgyvendinti ir jis skaičiuotinas nuo LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 20 d. nutarties administracinėje byloje Nr. R-14-1062/2021 paskelbimo, t. y. nuo to momento, kai visiems suinteresuotiems asmenims tapo aišku, kokios referendumo teisės įgyvendinimo taisyklės šiuo atveju yra taikomos.

Šiame kontekste teisėjų kolegija tuo pačiu pažymėjo, kad pritaikytas termino pratęsimas yra išskirtinio reagavimo į susiklosčiusią teisinę padėtį teisinė išraiška akcentuojant teisinių procesų dėl referendumo teisės įgyvendinimui taikomų taisyklių aiškinimo bei pritaikymo aspektus ir tokio teisės aiškinimo įtaką piliečių teisėms. Teisėjų kolegija neturi teisinio pagrindo vertinimams, kad kitokie / kiti nei šis atvejis gali būti pripažįstami pagrindu nustatyto termino pratęsimui, o bandymai to siekti remiantis argumentais, kad VRK ar kiti subjektai pažeidžia iniciatyvinės grupės teises, turėtų būti pripažįstami kaip nesudarantys teisinio pagrindo nustatytam terminui pratęsti, jį atnaujinti ar naujam terminui nustatyti. Ši teisėjų kolegijos išvada grindžiama darant esminę konstitucinę takoskyrą tarp referendumo, kaip teisinius padarinius turinčio įvykio, ir referendumo iniciatyvos teisės, kuria įgyvendinama piliečių teisė reikšti valią ir siekti užsibrėžtų Konstitucijai neprieštaraujančių tikslų.

Teisėjų kolegija nutarė pareiškėjo skundą patenkinti iš dalies, pratęsti 6 mėnesių terminą piliečių parašų rinkimui ir įpareigoti atsakovą VRK išspręsti pareiškėjo prašymą dėl papildomo LRT Televizijos ir LRT Radijo laiko suteikimo Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės vykdomai veiklai ir susidariusiai išskirtinei situacijai pristatyti ir dėl jo priimti sprendimą.

2022 m. sausio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-4-415/2022

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00005-2022-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 5.5; 5.7; 58.2

[Prieiga internete](#)

5.7. Kiti su rinkimais, referendumais ir politinių partijų veikla susiję klausimai

Dėl likviduojamos politinės partijos teisės aukoti kandidatų kampanijoms

Šioje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – Komisija) sprendimo „Dėl likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ pervestų aukų daliai politinės partijos „Laisvė ir teisingumas“ 2 ir 4 punktų, kuriais pareiškėja įpareigota per 20 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos pervesti į valstybės biudžetą 2 900 Eur sumą, lygią gautai ir priimtai aukai iš likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“, pagrįstumo ir teisėtumo.

Apeliaciniame skunde pareiškėja nurodė, kad ji iš likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ gavo auką jos rinkiminei kampanijai, o ne likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ turto dalį. Pareiškėjos nuomone, auka iš likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ yra tinkamas finansavimo šaltinis, minėta partija turi visas teises aukoti lėšas politinės kampanijos dalyviams kaip ir kitos politinės partijos.

Vertinant, ar likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ pervesta pinigų suma gali būti laikoma auka rinkiminei kampanijai, ar visgi tai yra likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ turto dalis, pažymėta, kad, vadovaujantis Politinių partijų įstatymo 2 straipsnio 5 dalimi, politinė partija – pagal šį įstatymą įsteigtas pavadinimą turintis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant valstybės valdžią ir savivaldos teisę. Taigi, politinė partija steigama pirmiausia savo narių politiniams interesams tenkinti, be kita ko, jų rinkiminėms kampanijoms remti. Antra vertus, Politinių partijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalis, kurioje nustatyta, kad politinės partijos turi teisę aukoti iškeltų kandidatų ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms, reiškia, kad politinės partijos gali aukoti ne tik savo nariams, bet ir kitiems kandidatams. Tai patvirtina ir Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies bei 13 straipsnio 2 dalies nuostatos. Visgi, Politinių partijų įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas kartu reiškia, kad likviduojama partija, negalinti tęsti ir vykdyti veiklos siekiant valdžios, t. y. nebegalinti remti savo partijos narių, negali remti ir jokių kitų kandidatų, nes taip nebūtų tenkinami jos narių politiniai interesai.

Teisėjų kolegija nustatė, kad partija „Tvarka ir teisingumas“ turi likviduojamo viešojo juridinio asmens teisinį statusą ir jos galimybė disponuoti lėšomis yra apribota teisės aktais, todėl dėl savo specifinio teisinio statuso partija „Tvarka ir teisingumas“ negalėjo remtis Politinių partijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalimi ir aukoti iškeltiems kandidatams ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms. Vadinas, nagrinėtoje byloje pareiškėja nebuvo remiama pagal Politinių partijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalį, o gavo likviduojamos partijos „Tvarka ir teisingumas“ turto dalį (Politinių partijų įstatymo 22 str. 2 d.).

Teisėjų kolegija nutarė, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas yra pagrįstas bylos faktais ir teisės aktų normomis, todėl jis paliktas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestas.

2022 m. sausio 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-89-815/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00804-2021-0

Procesinio sprendimo kategorija 5.7

[Prieiga internete](#)

6. Sveikatos apsauga

6.6. Kiti su sveikatos apsauga susiję klausimai

Dėl vaistininko profesinės kvalifikacijos pripažinimui keliamų reikalavimų

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo apeliacinės komisijos sprendimo, Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, taip pat pagrindo įpareigoti Sveikatos apsaugos ministeriją atlikti pakartotinį pareiškėjos kitoje valstybėje narėje (Jungtinėje Karalystėje) įgytos profesinės kvalifikacijos vertinimą.

Teisėjų kolegija vertino, kad pripažinimo procedūra šiuo atveju buvo atlikta formaliai, nebuvo analizuotas pareiškėjos pateiktų dokumentų turinys, sistemiškai ir kartu nevertinti pareiškėjos pateikti dokumentai ir jų atitiktis Lietuvos Respublikoje vaistininko profesijai įgyti keliamiems reikalavimams.

Sistemiškai vertindama bylos duomenis, teisėjų kolegija laikėsi nuostatos, kad pareiškėja yra įgyvendinusi reikalavimus vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti pagal Jungtinės Karalystės keliamus reikalavimus, t. y. baigusi 4 metų profesinio rengimo kursą ir iš viso atlikusi 12 mėnesių praktiką vaistinėje (6 mėnesius Jungtinėje Karalystėje ir 6 mėnesius Lietuvos Respublikoje). Jei visi šie reikalavimai pareiškėjos būtų įvykdyti vienoje

valstybėje narėje, t. y. Jungtinėje Karalystėje, pareiškėja būtų įgijusi formaliosios vaistininko kvalifikacijos įrodymą, kuris, vadovaujantis automatinio pripažinimo principu, įtvirtintu 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (toliau – Direktyva 2005/36) 21 straipsnyje, būtų pripažintas Lietuvos Respublikoje.

Teisėjų kolegija vertino, kad byloje susiklostė tokia situacija, kai pareiškėja yra įvykdžiusi vaistininko profesinei kvalifikacijai įgyti reikalingus reikalavimus Direktyvos 2005/36 44 straipsnio prasme, tačiau profesinė kvalifikacija jai priimančiojoje valstybėje narėje (Lietuvos Respublikoje) nepripažįstama (nesuteikiama) dėl išimtinai formalių priežasčių – pareiškėja neturi formaliojo profesinę kvalifikaciją patvirtinančio įrodymo. Tokio įrodymo ji neįgijo, nes vaistininko kvalifikacijai įgyti būtinuosius reikalavimus dėl susiklosčiusių sudėtingų asmeninių aplinkybių ji įvykdė ne vienoje ES valstybėje narėje, kaip yra įprasta, o pasinaudodama fundamentalia ES laisve – laisvu asmenų judėjimu – dviejose ES valstybėse narėse ir vienoje iš jų – Lietuvos Respublikoje – dabar siekia užsiimti vaistininko profesine veikla. Pareiškėja, negalėdama užsiimti vaistininko profesine veikla Lietuvos Respublikoje, suvaržymus patyrė būtent dėl to, kad pasinaudojo laisvu asmenų judėjimu, ir vaistininko rengimas, kaip jis numatytas Direktyvos 2005/36 44 straipsnio nuostatose, vyko Jungtinėje Karalystėje ir Lietuvos Respublikoje, o ne vienoje valstybėje narėje. Pareiškėjai Lietuvos kompetentingų institucijų pasiūlyti variantai, pirma, grįžti į Jungtinę Karalystę ir ten atlikti likusią reikalaujamą pagal Jungtinės Karalystės teisės nuostatas 6 mėnesių praktiką, bei, antra, kreiptis į vieną iš farmacininko profesinę kvalifikaciją suteikiančių mokslo ir studijų institucijų Lietuvoje ir joje nuo pirmo kurso baigti atitinkamą studijų programą, atrodė arba neįgyvendinami, arba teikiami deramai neatsižvelgiant į pareiškėjos įgytas kompetencijas, kurias ji įgavo besinaudodama savo kaip ES pilietės teise laisvai judėti Europos Sąjungoje, taip suponuojant neproporcingą individualių sunkumų našatą.

ESTT 2021 m. liepos 8 d. sprendime byloje Nr. C-166/20 *BB prieš Lietuvos Respublikos sveikatos ministeriją* dėl LVAT 2020 m. balandžio 8 d. nutartimi pateiktų klausimų išaiškino, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 45 ir 49 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai suinteresuotasis asmuo neturi vaistininko formalios kvalifikacijos įrodymo, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36, iš dalies pakeistos Direktyva 2013/55, V priedo 5.6.2 punktą, bet įgijo su šia profesija susijusią profesinę kompetenciją tiek kilmės valstybėje narėje, tiek priimančiojoje valstybėje narėje, pastarosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos, gavusios prašymą pripažinti profesinę kvalifikaciją, turi įvertinti šią kompetenciją ir ją palyginti su ta, kurios reikalaujama priimančiojoje valstybėje narėje tam, kad būtų galima verstis vaistininko profesine veikla. Jei ši kompetencija atitinka tą, kurios reikalaujama pagal priimančiosios valstybės narės nacionalinės teisės nuostatas, ji privalo ją pripažinti. Jei atlikus šį lyginamąjį tyrimą nustatoma tik dalinė šios kompetencijos atitiktis, priimančioji valstybė narė turi teisę reikalauti, kad suinteresuotasis asmuo įrodytų, jog įgijo trūkstamų žinių ir kvalifikaciją. Kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos prireikus turi įvertinti, ar žinių, įgytų priimančiojoje valstybėje, pavyzdžiui, atliekant profesinę praktiką, pakanka, siekiant kompensuoti trūkstamas žinias. Jei atlikus minėtą lyginamąjį tyrimą paaiškėja esminiai skirtumai tarp pareiškėjo profesinio rengimo ir priimančiojoje valstybėje narėje reikalaujamo profesinio rengimo, kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kompensacines priemones šiems skirtumams kompensuoti.

Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad atsakovas, sprenddamas dėl pareiškėjos prašymų pripažinti profesinę kvalifikaciją, kai pareiškėja neturėjo vaistininko formalios kvalifikacijos įrodymo pagal Direktyvos 2005/36, iš dalies pakeistos Direktyva 2013/55, V priedo 5.6.2 punktą, ir priimdamas ginčijamus sprendimus, pagrįstai nustatė, kad konkrečiu atveju nebuvo pagrindo profesinę kvalifikaciją pripažinti vadovaujantis automatinio pripažinimo principu pagal Direktyvą 2005/36. Šiuo požiūriu ir pirmosios instancijos teismas pagrįstai susiklosčiusią situaciją vertino kaip nepatenkančią į Direktyvos 2005/36 reglamentavimo sritį. Tačiau atsakovas, priimdamas ginčijamus sprendimus, turėjo pareigą įvertinti pareiškėjos turimą kompetenciją ir ją palyginti su ta, kurios reikalaujama Lietuvos Respublikoje tam, kad būtų galima verstis vaistininko profesine veikla, o pareiškėjos turimai kompetencijai atitikus tą, kurios reikalaujama pagal Lietuvos Respublikos teisės nuostatas, atsakovas privalėjo ją pripažinti; jei atlikus šį lyginamąjį tyrimą atsakovas nustatytų tik dalinę šios kompetencijos atitiktį, turėtų teisę reikalauti, kad pareiškėja įrodytų, jog ji įgijo trūkstamų žinių ir kvalifikaciją.

Teisėjų kolegija sprendė, kad atsakovas vertino pareiškėjos prašymus pripažinti profesinę kvalifikaciją formaliai, neanalizavo pareiškėjos pateiktų dokumentų turinio, sistemiškai ir kartu nevertino pareiškėjos pateiktų dokumentų ir jų atitikties Lietuvos Respublikoje vaistininko profesijai įgyti keliamiems reikalavimams, ir tokiu būdu nesilaikė savo pareigų profesinių kvalifikacijų pripažinimo srityje esant situacijai, kuri nepateko į Direktyvos 2005/36 taikymo sritį, dėl to ginčijami sprendimai nesuderinami su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 45 straipsnio ir 49 straipsnio nuostatomis. Pirmosios instancijos teismas, profesinės kvalifikacijos

pripažinimą siekiant dirbti pagal vaistininko profesiją Lietuvos Respublikoje siedamas tik su formalaus profesinės kvalifikacijos įrodymo Direktyvos 2005/36 prasme turėjimu, netinkamai aiškino ir taikė teisės normas.

Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tik iš dalies tinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, todėl pareiškėjos apeliacinis skundas tenkintas – pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjos skundas tenkintas.

2022 m. sausio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-694-822/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03473-2017-0

Procesinio sprendimo kategorija 29.1.3

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, išduoto studijų aukštojoje mokykloje tikslu, panaikinimo neteisėtumo, kai toje pačioje mokymo įstaigoje pakeičiama studijų programa

Byloje kilo ginčas dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – atsakovas) sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo buvo panaikintas pareiškėjui išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas sprendė, kad Sprendimas neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktų reikalavimų, nes yra tinkamai nepagrįstas teisės normomis, neįvertintos visos faktinės aplinkybės, o viešojo administravimo subjekto padaryti pažeidimai yra esminiai, todėl pareiškėjo skundą tenkino ir Sprendimą panaikino. Atsakovas pateikė apeliacinį skundą.

LVAT pažymėjo, kad pareiškėjui leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje buvo išduotas Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – Įstatymas) 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 46 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu – kai užsienietis ketina studijuoti ir yra priimtas studijuoti į mokslo ir studijų instituciją pagal studijų programą (programas). Tuo tarpu Sprendimas buvo priimtas Įstatymo 50 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu (kai paaiškėja, kad yra šio Įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje nustatyti pagrindai). Įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje yra išvardyti atvejai, kai užsieniečiui atsisakoma išduoti ar pakeisti laikiną leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje. Atsakovas Sprendime nurodė, jog šiuo atveju buvo pritaikytas Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 14 punktas – kai užsienietis neatitinka sąlygų, kurios nustatytos leidimui gyventi gauti konkrečiu šiame Įstatyme nustatytu pagrindu. LVAT darė išvadą, kad atsakovas privalėjo nustatyti ir įrodyti, jog Sprendimo priėmimo metu užsienietis nebeatitiko sąlygų ir jam nebūtų išduotas leidimas gyventi studijų aukštojoje mokykloje tikslu. Atsakovas tai įrodinėjo iš esmės vienintele faktine aplinkybe – tuo, kad užsienietis nepradėjo studijų VŠĮ Socialinių mokslų kolegijoje 2020 m. rudenį ir iki Sprendimo priėmimo. Pažymėta, kad visos kitos sąlygos, reikalingos išduoti leidimui laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, tebeegzistavo – užsienietis ketino studijuoti, tebebuvo priimtas į Lietuvos mokslo ir studijų instituciją, stojimo sutartis nebuvo nutraukta, užsienietis nebuvo išbrauktas iš studentų sąrašų, tik dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių – nesusidariusių rentabilių studentų grupių – studijų pradžia buvo nukelta į 2021 m. rudenį. Tokiomis aplinkybėmis LVAT pripažino pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, jog atsakovas, priimdamas Sprendimą, jame išdėstytų faktinių aplinkybių nesusiejo su taikomomis teisės normomis ir neindividualizavo situacijos.

Nors aplinkybę, jog užsienietis nebeatitinka sąlygų leidimui gauti, atsakovas siejo su pasikeitusia studijų programa, kurioje užsienietis ketino studijuoti, LVAT pažymėjo, kad Įstatymas nenumato tokio pagrindo panaikinti ar keisti leidimui. Priešingai, Įstatymo 46 straipsnio 6 dalis numato galimybę užsieniečiui teikti prašymą būti priimtam studijuoti į kitos mokslo ir studijų institucijos lygiavertę studijų programą arba į doktorantūrą ir tik apie tokį mokslo ir studijų institucijos pakeitimą jis privalo informuoti Migracijos departamentą, kuriam neleidžiama priimti sprendimo dėl leidimo laikinai gyventi panaikinimo, kol bus sprendžiamas klausimas dėl užsieniečio priėmimo studijuoti kitoje institucijoje. Apie tai užsienietis buvo informuotas raštu. Tuo tarpu, jei keičiama studijų programa toje pačioje mokslo ir studijų institucijoje, pareigos pranešti apie tai užsieniečiui teisės aktai nenumato, o išduotas leidimas laikinai gyventi studijų tikslu nėra siejamas su konkrečia studijų programa toje pačioje mokslo ir studijų institucijoje.

Atsakovo apeliacinis skundas atmetas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2022 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-548-552/2022
Teismo proceso Nr. 3-64-3-01756-2021-0
Procesinio sprendimo kategorija 8.3.1
[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.2. Mokesčio apskaičiavimas

12.2.3. Mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą

Dėl mokesčių administratoriaus pareigos mokėtiną mokestį apskaičiuoti Mokesčių administravimo įstatymo 70 straipsnyje „Mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą“ nustatyta tvarka, kai pelno mokesčio mokėtojas leidžiamiesiems atskaitymams priskyre sąnaudas, kurias pagrindžiantis dokumentas pripažintas neturinčiu juridinės galios

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas dėl pareiškėjui papildomai apskaičiuotų pelno mokesčio ir su juo susijusių sumų, nustačius, kad šis mokesčių mokėtojas nepateikė juridinę galią turinčių dokumentų, patvirtinančių į apskaitą įtrauktas sąnaudas ir pagrindžiančių, kad šios sąnaudos atitinka leidžiamiesiems atskaitymams nustatytus reikalavimus. Nesutikdamas su tokiu sprendimu, pareiškėjas, be kita ko, teigė, kad mokesčių administratorius turėjo tokiu atveju ginčo mokestį apskaičiuoti Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 70 straipsnyje² nustatyta tvarka, t. y. pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą (byloje nagrinėtu atveju nebuvo ginčo, kad pareiškėjas prekes realiai įsigijo, tačiau ne iš to subjekto, kuris buvo nurodytas sąskaitose faktūrose, kuriomis jis grindė šias sąnaudas).

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualų teisinį reguliavimą, įskaitant Pelno mokesčio įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą taisyklę, kad išlaidos, kurių pagrindu pripažįstamos sąnaudos, gali būti grindžiamos tik juridinę galią turinčiais dokumentais, priminė, kad aptariamų išlaidų pripažinimas yra siejamas tik su juridinę galią turinčių dokumentų ar sandorių pagrindžiančių dokumentų pateikimu, o įrodinėjimo našta šiuo atveju tenka pačiam mokesčių mokėtojui, t. y. sąnaudų, kuriomis mokesčių mokėtojas mažina apmokestinamąjį pelną, pagrįstumą neabejotinai privalo įrodyti mokesčių mokėtojas.

Nagrinėtu atveju pareiškėjas nei patikrinimo metu, nei mokestinio ginčo metu nepateikė jokių kitų buhalterinės apskaitos dokumentų (sutarčių, PVM sąskaitų faktūrų, atliktų darbų aktų, krovinių gabenimo, apmokėjimo bei kitų dokumentų), patvirtinančių jo buhalterinės apskaitos registruose apskaitytus bei pelno (nuostolių) ataskaitoje ir pelno mokesčio deklaracijoje deklaruotus duomenis (pareiškėjas pateikė tik buhalterinės apskaitos (gaunamų ir išrašomų PVM sąskaitų faktūrų) registrus bei didžiosios knygos sąskaitų suvestines). Todėl teisėjų kolegija konstatavo, kad pareiškėjas neįvykdė savo įrodinėjimo pareigos pagrįsti į apskaitą įtrauktas sąnaudas juridinę galią turinčiais dokumentais, o ginčo atveju mokesčių administratorius tinkamai taikė Pelno mokesčio įstatymo 11 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatas ir pagrįstai nepriskyre prie leidžiamų atskaitymų pareiškėjo deklaruotų, tačiau juridinę galią turinčiais dokumentais nepagrįstų sąnaudų.

2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-36-575/2022
Teismo proceso Nr. 3-61-3-03192-2020-2
Procesinio sprendimo kategorija 12.14.1.3
[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

---

² MAĮ 70 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, jog tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius, bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos ar kitus dokumentus ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės dydžio įprastine, tai yra atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta, tvarka, mokesčių mokėtojui priklausančią mokėti mokesčio sumą mokesčių administratorius apskaičiuoja pagal jo atliekamą įvertinimą, atsižvelgdamas į visas įvertinimui reikšmingas aplinkybes, turimą informaciją ir prireikus parinkdamas savo nustatytus įvertinimo metodus, atitinkančius protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingo mokestinės prievolės dydžio nustatymo kriterijus.

20.2.3. Žala

20.2.3.1. Turtinė žala

Dėl žalos, siejamos su nepagrįstai nustatytu asmens apsvaigimu, atlyginimo

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl turtinės ir neturtinės žalos, kurią pareiškėjas siejo su Vilniaus pataisos namų (toliau – Vilniaus PN) pareigūnų veiksmais, kuriais greitąja tyrimo priemone (testu) buvo nepagrįstai nustatyta, jog pareiškėjas vartojo narkotines medžiagas, dėl ko jis turėjo sumokėti 84,40 Eur už tiriamosios medžiagos (šlapimo) ištyrimą Valstybinės teismo medicinos tarnyboje, siekiant paneigti greitojo testo rezultatus, atlyginimo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, nenustatęs Vilniaus PN pareigūnų neteisėtų veiksmų. Įvertinęs ginčui aktualias teisės aktų nuostatas, pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad pakanka tik įtarimo, jog suimtas (nuteistasis) vartojo alkoholį ar kitas psichiką veikiančias medžiagas, todėl greitosios tyrimo priemonės (testo) atlikimas dėl narkotinių medžiagų vartojimo galėjo būti vykdomas ir nesant akivaizdžių pakitimų pareiškėjo elgesyje, o teisės aktuose nėra nustatyta galimybė laisvės atėmimo vietoms grąžinti nuteistiesiems jų patirtas išlaidas už tiriamosios medžiagos ištyrimą Valstybinės teismo medicinos tarnyboje, nepriklausomai nuo atliktų tyrimų rezultato.

LVAT teisėjų kolegija, nagrinėdama pareiškėjo apeliacinį skundą, atkreipė dėmesį, kad civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas veikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai (CK 6.246 str. 1 d.). Teisėtais veiksmais padaryta žala turi būti atlyginama tik įstatymų nustatytais atvejais (CK 6.246 str. 3 d.). Šiame kontekste LVAT sutiko, kad nėra įstatymo ar bent jį įgyvendinančio teisės akto, įpareigojančio laisvės atėmimo vietą administraciją grąžinti nuteistiesiems jų patirtas išlaidas už tiriamosios medžiagos ištyrimą Valstybinės teismo medicinos tarnyboje. Tačiau, apibendrinusi ginčui aktualias nuostatas, įtvirtintas Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452 patvirtintose Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo taisyklėse bei Kalėjimų departamento direktoriaus 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-20 patvirtintame Laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos apraše (toliau – Aprašas), LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad procedūra, kurios metu patikrinama, ar suimtieji (nuteistieji) nevartojo alkoholio arba kitų psichiką veikiančių medžiagų, yra detalai reglamentuota, todėl tokiu, kaip nagrinėtas ginčas, atveju tam, kad būtų patikrintas jos teisėtumas, būtina įvertinti visus ją sudarančius veiksmus, iš jų: ar procedūrą vykdė turintis teisę pareigūnas (byloje nebuvo duomenų); koks buvo Aprašo 6.1–6.4 papunkčiuose nustatytas požymis įtarti, kad suimtas (nuteistasis) vartojo psichiką veikiančias medžiagas (atsakovas nenurodė, pirmosios instancijos teismas netyrė); ar tinkamai įvertinta bendra asmens būklė ir koks / kokie apsvaigimo požymiai nustatyti (netirta); kokia greito tyrimo priemonė (testas) naudota (duomenų nebuvo).

Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla grąžinta nagrinėti iš naujo.

2022 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-313-624/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00132-2021-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.5.2; 37.3

[Prieiga internete](#)

34. Tabako ir alkoholio kontrolė

34.2. Alkoholio kontrolė

Dėl nealkoholinio alaus reklamos

Ginčas apžvelgiamoje byloje kilo dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimo, kuriuo ūkio subjektui paskirta ekonominė sankcija (14 481 Eur bauda) dėl to, kad jis teikė draudžiamą alkoholio reklamą, tuo pažeisdamas Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies reikalavimą, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu pareiškėjo skundą tenkino iš dalies ir panaikino skundžiamo nutarimo motyvuojamąją dalį, kurioje konstatuota, kad nuoroda ant alaus „Utenos“ ir „Utenos nealkoholinis“ skardinių į svetainę www.utenosalus.lt skatina vartoti alkoholinius gėrimus ir yra laikoma alkoholio reklama, kitą skundo dalį atmetė.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog Lietuvos Respublikoje alkoholio reklama draudžiama. Teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad pareiškėjo skleista reklama buvo daromas poveikis vartotojų pasirinkimui, susijusiam su konkrečių alkoholinių gėrimų įsigijimu ir vartojimu; kad reklamuojant nealkoholinius gėrimus vis tik orientuojama į alkoholio vartojimą.

Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovas nutarime, siekdamas pagrįsti minėtą pareiškėjo padarytą pažeidimą, nurodė iš esmės nepagrįstus argumentus, jog pareiškėjas netiesiogiai skleidė draudžiamą alkoholio reklamą, todėl jo išdėstytos išvados dėl Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies pažeidimo negali būti laikomos teisėtomis ir pagrįstomis.

Teisėjų kolegija sutiko su apeliacinio skundo argumentu, kad Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostata negali būti taikoma teisiniams santykiams, susijusiems su nealkoholiniais gėrimais.

Teisėjų kolegija vertino, ar ginčo reklama gali būti laikoma alkoholio reklama. Byloje nebuvo ginčo dėl to, kad buvo reklamuojamas nealkoholinis alus, kuris nelaikomas alkoholiniu gėrimu. Taip pat nebuvo ginčo dėl to, kad pareiškėjas prekiauja būtent tokiais prekėmis, t. y. nealkoholiniu alumi, kurį ir reklamavo. Taip pat nebuvo nustatyta, kad ginčo reklama galėtų būti vertinama kaip klaidinanti reklama, remiantis Reklamos įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi.

Alkoholio reklamos elementas (informacijos, skatinančios įsigyti ar vartoti alkoholio produktus, skleidimas) ginčo atveju patvirtintas iš esmės tuo pagrindu, kad dėl alkoholinių gėrimų ir nealkoholinio alaus prekės ženklo ir dizaino panašumų yra didinamas ir alkoholinio gėrimo ženklo žinomumas, o vidutinis vartotojas, pamatęs reklamoje matytą prekės ženklą ir vaizdinį, gali patirti teigiamas asociacijas ir norėti vartoti panašiai atrodančius alkoholinius gėrimus. Teisėjų kolegijos vertinimu, minėti teiginiai turi būti laikomi tik hipotetiniais teiginiais ir jie susiję su tuo, kad apskritai siekiama eliminuoti nealkoholinio alaus reklamą, nes ji iš esmės visuomet vidutiniam vartotojui primins apie alkoholinius gėrimus. Su tokia išvada sutikti negalima. Taigi, ir atsakovas, ir pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nurodė, kad vidutiniam vartotojui nealkoholinio alaus reklama paprastai turės tokį poveikį, kad jie pirks alkoholinius gėrimus, bet ne nealkoholinį alų. Nusistovėjusi taisyklė yra tai, kad reklamuojamos prekės pardavimas yra reklamos tikslas, dėl to, teisėjų kolegijos vertinimu, jei yra priešingai – šį faktą reikėtų įrodyti. Tačiau ginčijamas Nutarimas buvo pagrįstas tik hipotetiniais teiginiais, kurie teisėjų kolegijos neįtikino. Taip pat neįtikino ir pirmosios instancijos teismo teiginiai dėl to, kad ginčo reklama siekiama reklamuoti alkoholio prekes. Pabrėžta, kad nei Alkoholio reklamos įstatymas, nei kiti teisės aktai nedraudžia nealkoholinių gėrimų reklamos, taip pat nėra nustatyti reikalavimai nealkoholinių gėrimų prekės ženkloms. Patvirtinus atsakovo ir pirmosios instancijos teismo išvadą, kad konkreči ginčo reklama yra alkoholio reklama, iš esmės būtų eliminuota nealkoholinių gėrimų reklama, kas iš esmės būtų nesuderinama su pačiu alkoholio reklamos draudimo principu.

Antrasis alkoholio reklamos elementas (tokios informacijos sąsajos su įmonių komercine, ūkine ir finansine veikla) ginčo atveju patvirtintas tuo pagrindu, kad ginčo reklama susijusi su įmonių komercine, ūkine ir finansine veikla. Tačiau šiuo atveju neįvertinta ta aplinkybė, kad ginčo reklama sietina būtent su įmonės komercine veikla nealkoholinio alaus srityje ir tas nėra paneigta konkrečiu atveju.

Nustatytos faktinės aplinkybės, o ypač ginčo reklama, jos turinys, pateikimo būdas ir forma turinio bei visumos atžvilgiu, leido daryti išvadą, kad šiuo atveju nėra abiejų būdingų reklamai elementų, t. y. nėra įrodyta, kad ginčo reklama siekiama daryti poveikį vartotojų pasirinkimui įsigyti ar vartoti alkoholį, taip pat, kad ginčo reklama yra neabejotinai susijusi su pareiškėjo komercine, ūkine ir finansine veikla. Teisėjų kolegijai nekilo abejonių dėl to, kad pareiškėjas, reklamuodamas nealkoholinį alų, nėra suinteresuotas alkoholio produktų pardavimo skatinimu. Atsakovas neįrodė, kad ginčo reklama skatina įsigyti ar vartoti alkoholio produktus ir yra susijusi su pareiškėjo komercine, ūkine ir finansine veikla alkoholio gėrimų srityje. Teisėjų kolegija laikėsi nuostatos, kad remtis tik abstrakčia prielaida, jog ginčo reklama atitinka abu elementus, keliamus alkoholio reklamai, kai atsakovo pozicija pagrįsta iš esmės tik prielaidomis, nėra galimybės.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, tenkinant pareiškėjo skundą.

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01118-2020-8

Procesinio sprendimo kategorija 34.2

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl darbdavio pareigos sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas

Ginčas apžvelgiamoje byloje kilo dėl Valstybinės darbo inspekcijos sprendimo „Dėl įvykio darbe, kurio metu buvo sunkiai traumotas UAB „HR1“ darbuotojas S. B., papildomo tyrimo“ dalies, kuria įvertinti UAB „HR1“ veiksmai, teisėtumo ir pagrįstumo.

Teisėjų kolegija, patikrinusi bylą įrodymų vertinimo ir teisės normų taikymo aspektais, pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (toliau – DSSĮ) 3 straipsnio 2 dalies, 11 straipsnio nuostatose įtvirtinta imperatyvi darbdavio pareiga sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais. Darbuotojų pareigos saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę, nurodytos DSSĮ 33 straipsnyje, neatleidžia darbdavio nuo šioje dalyje nustatytos pareigos. Bylos duomenys patvirtino, kad S. B. darbo sutartį pasirašė būtent su UAB „HR1“, atstovaujama direktoriaus, ir dėl to ginčo byloje nebuvo. Darbo sutarties 3.2 punkte buvo nustatyta, kad darbdavys įsipareigoja užtikrinti darbuotojui sažiningas (taip pat, kaip ir kitiems darbdavio įmonės darbuotojams), saugias ir nekenksmingas darbo sąlygas. Pagal darbo sutarties 3.3 punktą darbdavys, prieš pradėdamas darbuotojui dirbti, įsipareigoja supažindinti jį su atliekamu darbu ir jo sąlygomis, vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, darbo apsauga, priešgaisrine sauga ir kitomis sąlygomis.

Valstybinė darbo inspekcija pripažino, kad nelaimingo atsitikimo (darbuotojas įkrito į lifto šachtą) priežastys buvo šios: 1) saugos ir sveikatos darbe vidinės kontrolės įmonėje nepakankamumas, t. y. neužtikrinta, kad atliekant rizikos vertinimą (statybvietėje esančios UAB „HR1“ darbo vietose ant pastolių) būtų įvertintas kritimo iš aukščio pavojus dirbant nuo pastolių teisės aktų nustatyta tvarka, statybos darbų technologijos projekte (technologinėse kortelėse) būtų numatytos konkrečios priemonės, užtikrinančios darbuotojų saugą ir sveikatą statinio statybos metu, teisės aktų nustatyta tvarka aptvertos pavojingos zonos, neįsitikinta (nepatikrinta), ar nukentėjusio darbuotojo žinios apie esamus profesinės rizikos veiksnius jo darbo vietoje ir saugius veikimo metodus yra pakankamos; 2) saugos ir sveikatos norminio teisės akto (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių ir kt.) reikalavimų pažeidimas, t. y. S. B. eidamas pietauti ir galimai norėdamas greičiau patekti į vietą pailsėti ir pavalgyti, lipo per atitvarus.

Pareiškėjas pabrėžė Statybos rangos sutarties 3.2.4 punktą, pagal kurį užsakovas (UAB „Deiga“) įsipareigoja užtikrinti, kad rangovui (UAB „HR1“) vykdant darbus objekte bus laikomasi darbų saugos ir kitų teisės aktų reikalavimų. Užsakovas įsipareigoja supažindinti rangovo darbuotojus ar samdomus asmenis su darbų saugos taisyklėmis, priešgaisrinės saugos, objekte galiojančiomis tvarkos taisyklėmis ir kitais norminiais / lokaliniais teisės aktų reikalavimais, ir laikėsi kategoriškos pozicijos, kad šia sutartimi jos šalys patvirtino, kad visame objekte (visoje statybvietėje) už saugą ir sveikatą yra atsakinga UAB „Deiga“. Pareiškėjo nuomone, jis, kaip subrangovas, atsakingas tiek, kiek to reikia konkrečiai užduočiai dalyje objekto atlikti – išorės sienų apšiltinimo ir klinkerio plytelių fasado įrengimo darbams. Todėl atitinkamai savo darbuotojams privalėjo užtikrinti saugias darbo sąlygas būtent lauke, kur ant pastolių yra jo darbuotojų darbo vieta, o ne statomo pastato viduje.

Tačiau teisėjų kolegija, atsižvelgdama į DSSĮ 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą imperatyvią darbdavio pareigą, darė išvadą, jog UAB „HR1“, kaip darbdaviui, nustatytos pareigos dalies perkėlimas trečiajam suinteresuotam asmeniui (užsakovui UAB „Deiga“) statybos rangos sutarties 3.2.4 punktu neturi teisinės reikšmės ir nepaneigia aukštesnės teisinės galios teisės aktu – DSSĮ – nustatytų reikalavimų privalomumo darbdaviui. Tad Statybos rangos sutarties 3.2.4 punktas ginčui laikytas neaktuali.

DSSĮ 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad darbdaviui atstovaujantis asmuo, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, imasi priemonių, kad įmonės statiniai, kuriuose įrengtos darbo vietos, pačios darbo vietos, darbo priemonės, darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus. Bendrovės sudaryta sutartis su trečiuoju suinteresuotu asmeniu (šiuo atveju – su UAB „Deiga“) negali nulemti darbuotojo santykių su darbdaviu (šiuo atveju – su UAB „HR1“) darbuotojui neigiama linkme.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestas.

2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2092-756/2021
Teismo proceso Nr. 3-61-3-01503-2020-6
Procesinio sprendimo kategorija 41
[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

42. Administracinio proceso klausimai

42.4. Bylų nagrinėjimo teisme viešumas

Dėl galimybės skusti teismo sprendimą dėl bylos medžiagos viešumo

Pareiškėjai kreipėsi į teismą, prašydami panaikinti administracinį aktą. Pareiškėjai skunde, be kita ko, teismo prašė kai kurių prie skundo pridamų dokumentų neteikti susipažinti atsakovui bei tretiesiems suinteresuotiems asmenims ir šią bylos medžiagą dalį laikyti nevieša, taip pat leisti pateikti skundo kopijas atsakovui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims pašalinus pareiškėjų asmens kodus.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. lapkričio 18 d. nutartimi priėmė pareiškėjų skundą, tačiau netenkino pareiškėjų prašymo pripažinti nevieša bylos medžiagą ir neleisti susipažinti atsakovui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims su pareiškėjų į bylą pateiktais Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašais.

Pareiškėjai atskiruoju skundu dėl šios teismo nutarties kreipėsi į LVAT.

Pirmosios instancijos teismas minėtą pareiškėjų prašymą nagrinėjo, be kita ko, vadovaudamasis ABTJ 14 straipsnio 2 dalies³ bei 49 straipsnio 2 dalies⁴ nuostatomis, ir šio prašymo netenkino konstatavęs, kad su bylos esme susiję ir bylos nagrinėjimo dalyką sudarantys tiek pareiškėjo, tiek trečiųjų suinteresuotų asmenų asmens duomenys teikiami teisėtu tikslu – tam, kad būtų išspręstas tarp šalių kilęs ginčas, taip pat, kad bet kokią bylą nagrinėjant teisme yra atskleidžiami duomenys apie asmenį.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atvejus, kai teismui pateikiamų dokumentų viešumas ir teisė su jais susipažinti yra ribojami bylos nagrinėjimo metu, nustato ABTJ 49 straipsnis. Aptariamam atveju administracinė byla dar yra nagrinėjama pirmosios instancijos teisme, todėl ABTJ 14 straipsnio 2 dalimi pirmosios instancijos teismas, sprenddamas pareiškėjų prašymą dėl jų pateiktame Nekilnojamojo turto registro išrašė esančių duomenų pripažinimo nevieša bylos medžiaga, neturėjo remtis. Šis prašymas turėjo būti sprendžiamas vadovaujantis ABTJ 49 straipsniu, kuriame nėra įtvirtinta galimybė atskiraisiais skundais skusti bylos nagrinėjimo metu teismo dėl proceso šalių prašymų neteikti susipažinti ir kopijuoti dalies bylos medžiagos priimtų nutarčių (skirtingai, nei ABTJ 14 str. 2 d. nurodytų nutarčių atveju, kai tokia apskundimo tvarka yra nustatyta atskirai).

Teismo nutartis, kuria netenkintas pareiškėjų prašymas dalį bylos medžiagos pripažinti nevieša, neužkerta galimybės tolesnei bylos eigai, todėl ši pirmosios instancijos teismo nutartis negali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Nustačius, kad įstatymas nenumato atskirojo skundo dėl tokios teismo nutarties padavimo galimybės, konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai priėmė pareiškėjų atskirąjį skundą, todėl apeliacinis procesas pagal šį atskirąjį skundą nutrauktas.

2022 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-19-442/2022
Teismo proceso Nr. 3-61-3-02758-2021-0
Procesinio sprendimo kategorijos: 42.4; 59.2; 61

³ Priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis. Dėl tokios teismo nutarties gali būti duodamas atskirasis skundas.

⁴ Proceso šalis arba institucija, teikianti teismui dokumentus ar medžiagą, kurių duomenys sudaro valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį, gali prašyti teismo neteikti jų susipažinti ir kopijuoti. Dėl to teismas priima nutartį.

[Prieiga internete](#)

53. Bylos nutraukimas

53.1. Jeigu byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai, išskyrus atvejus, kai byla teisinga bendrosios kompetencijos teismui

Dėl institucijos atsakymo į pareiškėjo prašymą ginčijimo

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos raštą, kuriuo atsakovas atsakė į pareiškėjo prašymą priimti jo teikiamas patikslintas pridėtinės vertės mokesčio deklaracijas bei užskaityti jo turimą šio mokesčio nepriemoką.

Pirmosios instancijos teismas nutraukė bylą motyvuodamas tuo, jog atsakymas nėra administracinis sprendimas, juo atsakovas pareiškėjui nepritaikė jokių poveikio priemonių, nenustatė jokių teisių ir (ar) pareigų, o pareiškėjas nenurodė ir nekonkretizavo, kokias teisinės pasekmes jam sukelia ar sukeltų šis atsakymas, esant įsiteisėjusiems teismų sprendimams išnagrinėtame mokestiname ginče.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjas teisme kelia ginčą dėl atsakovo atsakymu įforminto sprendimo atsisakyti tenkinti bendrovės prašymą priimti atitinkamą administracinį sprendimą (atlikti viešojo administravimo subjekto kompetencijai priskirtus veiksmus). Todėl priešingai, nei nurodė pirmosios instancijos teismas, nėra pagrindo teigti, kad ginčijamas atsakymas pareiškėjui nesukelia jokių teisinių pasekmių.

Akcentuota, kad pareiškėjas ne tik turi teisę į gerą viešąjį administravimą (tinkamą ir teisės aktu nuostatomis paremtą jo prašymo nagrinėjimą viešojo administravimo institucijoje), bet ir teisę skusti jo netenkinančius viešojo administravimo subjekto sprendimus, kuriais yra netenkinami konkretūs pareiškėjo pateikti prašymai. Tokiu atveju pirmosios instancijos teismo pareiga yra, įvertinus su byla susijusias aplinkybes, patikrinti, kokius veiksmus viešojo administravimo subjektas tuo konkrečiu atveju privalėjo atlikti bei ar viešojo administravimo subjekto pareiškėjui pateiktas atsakymas atitinka faktinę situaciją ir pareiškėjo teikto prašymo turinį, kitus atsakymo formai bei turiniui teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Pažymėta, jog aplinkybę, ar pareiškėjas šiuo konkrečiu atveju, jau pasibaigus anksčiau tarp šalių kilusiam mokestiniam ginčui, turi teisę į pridėtinės vertės mokesčio užskaitą, taip pat ar atsakovas turėjo vertinti pareiškėjo pateiktas patikslintas šio mokesčio deklaracijas, pirmosios instancijos teismas galėjo nustatyti tik išnagrinėto mokestinio ginčo metu nustatytas faktines aplinkybes įvertinęs bendrovės prašymo bei jai pateikto atsakymo kontekste, t. y. išnagrinėjęs bylą iš esmės, o ne ją nutraukdamas.

Nurodytų motyvų pagrindu pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, byla grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-17-968/2022

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02345-2021-2

Procesinio sprendimo kategorija 53.1

[Prieiga internete](#)

Taip pat žr.

2022 m. sausio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-58-552/2022

[Prieiga internete](#)